

GLOBALIZÁCIA A CHUDOBA

Ľubica Bartová

Anotácia

Nezvrtný proces globalizácie sprevádza aj transformáciu ekonomík strednej a východnej Európy. Hodnotenie chudoby národov a rozdelenia dôchodku v spoločnosti je súčasťou ekonomického myslenia relatívne krátko. Aktuálnosť problematiky dokumentuje správa Svetovej banky za r. 2000, ale stáva sa aktuálnou aj v našich podmienkach. Na rozdiel od obyvateľov rozvojových krajín (najmä Afriky a južnej Ázie, čiastočne aj Latinskej Ameriky) sa nedá hovoriť o chudobe väčšiny obyvateľov Slovenska. SR bola Svetovou bankou považovaná za jednu z krajín s najnižšou nerovnosťou. V práci sa zaoberáme hodnotením chudoby a nerovnosti rozdelenia dôchodku v SR a komparáciou vývoja týchto ukazovateľov vo vybraných krajinách.

Po r. 1990 sa chudoba v SR stáva zjavnou, pretrvávajúcou a postihuje čoraz viac obyvateľov. Vývoj spotrebiteľských cien tovarov a služieb rastie a odráža sa v životných nákladoch domácností. Nerovnosť od r. 1992 rastie, pričom v r. 1996 jej úroveň korelovala s veľkosťou obce a bola najvyššia v obciach nad 50 tis. obyvateľov. Rastie aj podiel chudobných v populácii. Kvantifikácia chudoby závisí od hranice chudoby, ktorá sa mení v čase aj priestore. Rozdelenia domácností podľa príjmov a typu obcí SR (Mikrocenzus 1996) sú plytké, kladne zošíkmené. Indikátory chudoby sú tak značne citlivé na malú zmenu hranice chudoby. Na rozdiel od situácie v rozvojových krajinách bol v r. 1996 podiel chudobných v SR najvyšší v obciach od 5 tis. do 10 tis. obyvateľov. Vzhľadom na nedostatok adekvátnych údajov, nie je zatiaľ v SR možné kvantifikovať vzťah ekonomického vývoja a chudoby alebo nerovnosti.

Summary

Transitional process in Central and Eastern European countries has been affecting by globalisation. Evaluation of poverty and inequality become an integral part of economic thinking a few years ago. Importance of this topic is documented in World Bank Report 2000. In comparison with living standards of developing countries (especially Africa, South Asia, partially Latin America) Slovakia does not belong to the countries with high absolute poverty and according to the World Bank reports SR is presented as one of the lowest level inequality countries. In the paper we discuss an assessment of poverty and inequality in SR, and comparative analysis of selected countries indicators.

Since 1992 the poverty in SR has been evident, lasting and befalling more and more inhabitants. Households living costs have been affected by price liberalisation. Inequality has been increasing too. In 1996 inequality was correlated with a size of settlements and reached the highest level in settlements with over 50 thous. inhabitants. The share of population under poverty line has been increasing as well. Poverty assessment depends on poverty line which is different over time and across the regions. Distributions of households income by size of settlements (Microcensus, 1996) are shallow and densely concentrated around the poverty line. Therefore high sensitivity of poverty incidence, depth and severity is observed. In contrary to a situation in developing countries, in 1996 the share of SR population under the poverty line was the highest in settlements from 5 thous. to 10 thous. inhabitants. Due to the lack of appropriate reliable data it was impossible to quantify relationship between economic growth and poverty or inequality.

Kľúčové slová:

nerovnosť, chudoba, Slovenská Republika

Key words

inequality, poverty, Slovak Republic

Úvod

Oživenie záujmu o hodnotenie nerovnosti a chudoby v celosvetovom spoločenstve sa vysvetľuje niekoľkými príčinami. Mnohé súčasné výskumy sledujú a nachádzajú negatívny vzťah medzi nerovnosťou a ekonomickým rastom, zvlášť v súvislosti s dopadom rozdelenia aktív a nedokonalosti kapitálového trhu na rast. Druhý dôvod je pomalosť redukcie chudoby v mnohých krajinách, preto je potrebné sledovať verejné politiky redukujúce chudobu, počnúc sociálnou sieťou po sociálne výdavky. Tretia oblasť výskumu sleduje dopad chudoby, nezávisle od jej úrovne, na zdravie, alebo ako príčinu kriminality.

Kým svetová populácia vzrástla z 3.4 milióna na 5.8 miliónov, reálne svetové GDP sa počas r. 1965-1996 strojnásobilo. Za to isté obdobie pomer GDP na obyvateľa rozvojových krajín k rozvinutým zostal približne na úrovni 1 - 20 USD v absolútnom vyjadrení a 1 - 7 USD v PPP (parita kúpnej sily) (Working document, 1999).

Výkonnosť rozvojových krajín vyjadrená mierou rastu HDP na obyvateľa v jednotlivých regiónoch značne varíruje. Kým Juhovýchodná Ázia a Čína zaznamenali počas 1965-96 viac ako 5% rast HDP na obyvateľa, región Stredozemného mora a Subsaharská Afrika trpia poklesom životnej úrovne. Chudoba (pod 1USD na deň) poklesla v rozvojových krajinách v r. 1993 na 29,4%, ale absolútny počet chudobných vzrástol z 1.2 milióna v r. 1987 na 1.3 milióna v r. 1993 a môže dosahovať 1.5 milióna dnes (World Bank, 2000).

Prostredníctvom bezprecedentnej vlny technologických inovácií a efektívnejšej medzinárodnej deľbe práce bola globalizácia jedným z hlavných faktorov prispievajúcich k svetovému ekonomickému rastu počas posledných desaťročí. Avšak voľný obchod a rast priamych zahraničných investícií, ako aj tok krátkodobého kapitálu, mal len limitujúci vplyv na globálny rozvoj. Chýbajúcim spojivom medzi globalizáciou a rozvojom je existencia adekvátnych domácich politík. Rozvoj závisí predovšetkým od domácich politík, aj keď tieto musia byť podporované medzinárodnou ekonomickou spoluprácou.

Cieľ a metodika

Cieľom príspevku je na základe dostupných údajov analyzovať vývoj chudoby a nerovnosti v SR v kontexte s celosvetovými a regionálnymi trendami ich vývoja v podmienkach globalizácie, liberalizácie a ekonomického rastu.

S využitím údajov Mikrocenza (1997) Štatistického úradu SR (ŠÚ SR), Spotrebiteľského barometra ŠÚ SR, údajov publikovaných Svetovou bankou, OECD, IFAD a ďalšími medzinárodnými inštitúciami sme chudobu a nerovnosť v SR kvantifikovali programovým produktom Svetovej banky "Povcal" (Chen - Datt - Ravallion, 2000). Ďalej boli použité údaje WIID UNDP (2000) a databázy Deininger-Squire (World Bank, 1997).

Nerovnosť sme vyjadrili Giniho koeficientami (GINI)

$$GINI = \frac{1}{2n^2 \bar{y}} \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n |y_i - y_j| \quad (1)$$

kde:

n - počet jednotlivcov v súbore;

y_i - dôchodok jednotlivca i, $i \in (1, 2, \dots, n)$;

$$\bar{y} = (1/n) \sum y_i \quad (2)$$

$\bar{y}$ - aritmetický priemer dôchodku.

Ďalším ukazovateľom nerovnosti je podiel dôchodku pripadajúci najchudobnejším 20% a nabohatším 20% populácie (dolný a horný kvintil).

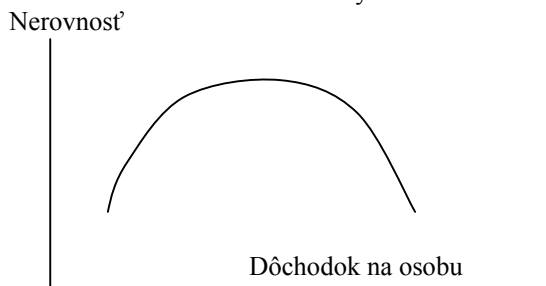
Výskyt chudoby bol kvantifikovaný headcount indexom (H), hĺbka chudoby indexom medzery chudoby (PG) a závažnosť chudoby Foster-Greer-Thorbeckovým indexom (FGT).

Ďalšie metódy a nástroje merania nerovnosti popisuje Litchfield (1999).

Vzťah medzi rastom a nerovnosťou bol predmetom skúmania už klasickej ekonómie.

K problematike nerovnosti pripel tiež Kuznets (1955) inverznou U krivkou (Obr. 1)

Obr. 1. Vzťah medzi ekonomickým rastom a nerovnosťou

Kuznets skúmal časové rady indikátorov nerovnosti UK, Nemecka a USA. V r. 1950 to boli jediné krajiny s dostupnými údajmi v časových radoch. V tom období nerovnosť v sledovaných krajinách klesala, následne po období jej rastu. Ekonomický mechanizmus vysvetľujúci tento jav bol transfer práce zo sektorov s nízkou produktivitou a priemernou nerovnosťou do sektorov s vysokou produktivitou a nízkou nerovnosťou. Nerovnosť medzi sektormi bola väčšia než nerovnosť v rámci sektorov. Vzhľadom na dostupnosť údajov, nebolo možné Kuznetsovu hypotézu zamietnuť. Jej platnosť bola spochybnená až v poslednej dobe na základe dlhodobých časových radov jednotlivých krajín (Deininger-Squire, 1996).

S použitím údajov 67 rozvojových a transformujúcich sa ekonomík strednej a východnej Európy a strednej Ázie - za roky 1981-94, Ravallion a Chen (1997) pozorovali signifikantne negatívnu koreláciu medzi ekonomickým rastom a zmenami v nerovnosti. Pozorovali tiež, že ekonomický rast skôr redukuje nerovnosť, než by prispieval k jej rastu. Podobné závery vyplývajúce z rapídneho ekonomického rastu krajín Východnej a Juhovýchodnej Ázie publikovala vláda Pakistanu (2001).

Negatívny vzťah medzi ekonomickým rastom a nerovnosťou indikovaný v práci Ravallion a Chen (1997) môže byť špecifický vzhľadom na situáciu v transformujúcich sa krajinách Strednej a Východnej Európy, kde sa negatívny rast a nerovnosť prehlbujú od r. 1990, čo nemusí byť v dôsledku ich vzájomného pôsobenia. V krajinách mimo tohto regiónu nebol vzťah medzi rastom a nerovnosťou pozorovaný.

Napriek predikciám Kuznetsa (1955), nerovnosť v mnohých krajinách s vysokým dôchodkom pretrváva, či dokonca rastie (OECD, 1995). Nerovnosť je chápaná rôzne, Svetová banka ju charakterizuje ako rozptyl rozdelenia dôchodku, alebo spotreby, alebo iných indikátorov blahobytu a populácie. Obyčajne je nerovnosť veľmi úzko spojená s chudobou. Čím je nerovnomernejšie rozdelenie dôchodku, pri jeho danej úrovni, tým väčšie je percento populácie žijúce v dôchodkovej chudobe.

Ravallion a Chen (1997) taktiež pozorovali štatisticky signifikantne negatívnu koreláciu medzi ekonomickým rastom a redukciou chudoby a to pre všetky sledované krajiny.

Základnou požiadavkou pre meranie chudoby je definícia hranice chudoby. Diskusie okolo výberu hranice rastú, pretože životný štandard je multidimenzionálnym konceptom. Z týchto dôvodov preferujú niektorí analytici pre definíciu chudoby použitie fyzikálnych mier ako sú výživa alebo zdravie, kde sa očakáva väčší konsenzus. Pre potreby odhadu chudoby vo svete zaviedla Svetová banka jednotnú hranicu chudoby na úrovni 1 USD a 2 USD na deň v PPP roku 1993 (PPP - parita kúpnej sily). V roku 1998 malo podľa výpočtov Svetovej banky 24% populácie rozvojového sveta spotrebu pod úrovňou 1 USD na deň.

Výsledky

Až 5 % obyvateľstva SR, omnoho viac, ako stredoeurópsky priemer musí vyžiť za 2 USD denne napriek skutočnosti, že celkové rozdelenie príjmov ostalo pomerne vyrovnané. Počet osôb v SR žijúcich za menej ako 4 USD denne bol v porovnaní s inými krajinami strednej Európy podstatne nižší a dosahoval asi 11 % (Memorandum, 2000). Situácia bola podobná aj v relatívnej

chudobe, alebo príjmovej nerovnováhe, vyjadrenej napr. počtom domácností s príjmami pod 50 % strednej úrovne ekvivalentných príjmov; aj táto skupina je na Slovensku omnoho menšia.

Nerovnosť v SR a iných transformujúcich sa krajinách v čase rastie (Tab.1) Napriek tomu, podľa Svetovej banky (2001) Slovensko ale aj Česká Republika patria ku krajinám s najnižšou nerovnosťou meranou dolným a horným kvintilom (Tab.2) a Giniho koeficientom (Tab.1).

Vývoj Giniho indexov (Tab.1, Obr. 2) dokumentuje klesanie nerovnosti v Československu od r. 1958 a jej nárast po r. 1992. Hodnoty Giniho indexu sa však podľa jednotlivých prameňov líšia.

Hodnota Giniho koeficientu bola v r. 1996 v SR (Bartová, 2001) porovnateľná s nerovnosťou v Maďarsku, ale aj Rakúsku. Nerovnosť v Poľsku, Slovinsku, v Českej Republike, bola podľa disponibilných údajov vyššia. Značne vysokú nerovnosť z rozvinutých krajín je možné sledovať v USA (GINI = 40.8), najvyššie hodnoty však dosahujú rozvojové krajiny, predovšetkým latinskej Ameriky, napr. Bolívia (Gini = 58.7).

Ďalšiu špecifickú črtu dôchodkovej nerovnosti v SR znázorňuje grafické zobrazenie rozdelení podľa príjmových skupín a veľkostného typu obcí podľa údajov Mikrocenza z r. 1996 (Obr. 3), ktoré vyjadruje nielen rast priemerného príjmu s veľkosťou obce, ale aj kladné zošíkmenie rozdelení príjmových skupín všetkých typov obcí. Charakteristický "plytký" priebeh rozdelenia s priemerom vyšším než je hodnota mediánu bol pozorovaný aj analytikmi Svetovej banky v Maďarsku (1996) aj v Poľsku (1995).

Dôchodky sú husto koncentrované pri hranici chudoby, čo sa premieta v rapidnom zvýšení výskytu chudoby pri miernom zvýšení alternatívnej hranice chudoby (Bartová (a), 2001).

Nerovnosť hodnotená na základe údajov čistého mesačného príjmu domácností v r. 1996 (Bartová (b), 2001) rastla s veľkostným typom obcí (obce nad 50 tis. obyvateľov Gini = 33,25).

Hranicu chudoby sme stanovili vo výške minimálnej mesačnej mzdy 2700 Sk (Zákon č. 90/1996 Z. z. o minimálnej mzde a zákon č. 463/1991 zb. o životnom minime v znení neskorších zákonov). Priemerná vyplatená podpora v nezamestnanosti v r.1996 bola 1881 Sk mesačne (Správa, 2000). Druhú hodnotu hranice chudoby sme stanovili na úrovni 1800 Sk. V obciach od 5 tis. do 10 tis. obyvateľov headcount index vyjadrujúci podiel populácie žijúce pod hranicou chudoby predstavoval 10.6 % a 30.8 %.

Hypotézu, že na raste chudoby sa v SR a ostatných transformujúcich sa krajinách podieľa rast nerovnosti, bude možné overiť s odstupom času za predpokladu permanentného monitorovania chudoby a nerovnosti v týchto krajinách a dostupnosti údajov.

Diskusia

Situácia v transformujúcich krajinách bola po r. 1990 poznačená zrútením sa centrálneho plánovacieho systému, sprevádzaného prudkým poklesom výstupu a vysokou mierou inflácie. Chudoba vzrástla napríklad v Ruskej Federácii (podľa národnej definície) z 11 % počas sovietskej éry na 43 % v r. 1996 a ďalej rastie. Nerovnosť v celom regióne meraná Giniho koeficientom vzrástla podľa odhadov z 0.24 v r. 1988 na 0.49 v r. 1998 (Income Poverty, 2001). K rastúcej disparite v regiónoch prispieva aj neefektívny systém fiskálnej decentralizácie.

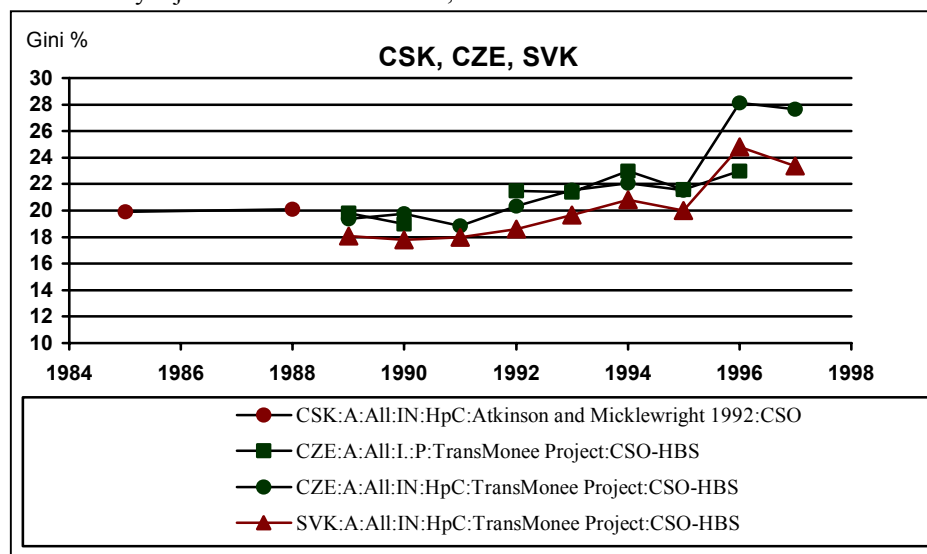
Rastúcu chudobu v transformujúcich sa ekonomikách zaznamenávajú aktuálne hodnotenia Svetovej banky v populácii rómskej menšiny. V Bulharsku v r. 1997 žilo viac ako 84% Rómov pod hranicou chudoby. V Maďarsku tretina dlhodobo chudobných bola tvorená rómskou populáciou (Poverty Trends, 2000). Situácia rómskej populácie, ktorej počet v SR sa odhaduje na takmer 10 % obyvateľstva, predstavuje aj tu kľúčový problém v boji proti chudobe a za sociálnu spravodlivosť. Podľa MPSVaR SR (2000) 12,5 % z celkového počtu nezamestnaných sú Rómovia. Títo nezamestnaní spolu so 60 % závislými (deti a ženy v domácnosti) a 7 % dôchodcov predstavujú 80 % rómskej populácie, ktorá je závislá od sociálnej siete štátu a pomoci mimovládnych neziskových organizácií.

Tab. 1 Rozdelenie dôchodku, alebo spotreby a nerovnosť vo vybraných krajinách sveta

	rok	GINI	1. kvintil	2. kvintil	3. kvintil	4. kvintil	Zdroj
ČSR	1958	27.19	0.0816	0.2232	0.4098	0.6481	Czechoslovakia, SY
	1965	22.61	0.1010	0.2510	0.4410	0.6750	Czechoslovakia, SY
	1970	22.50	0.1029	0.2548	0.4426	0.6713	Czechoslovakia, SY
	1973	21.01	0.1090	0.2640	0.4530	0.6810	Czechoslovakia, SY
	1976	20.71	0.1140	0.2680	0.4540	0.6790	UN 1981
	1977	19.37	0.1263	0.2838	0.4667	0.6880	Atkinson and
	1980	20.67	0.1140	0.2680	0.4540	0.6790	Micklewright 1992
	1981	23.92	0.1018	0.2239	0.4309	0.6672	UN 1985
	1985	19.86	0.1161	0.2743	0.4605	0.6847	Czechoslovakia, SY
	1988	20.07	0.1190	0.2740	0.4580	0.6800	Czechoslovakia, SY
	1991	24.60	0.1086	0.2484	0.4230	0.6450	Milanovic and Ying
	1992	24.51	0.1094	0.2529	0.4277	0.6443	1996
SR	1989	18.30	.	.	.	.	Cornia 1994
	1990	18.00	.	.	.	.	Cornia 1994
	1991	18.00	.	.	.	.	Cornia 1994
	1992	18.90	.	.	.	.	Cornia 1994
	1992	19.49	0.1186	0.2770	0.4645	0.6865	WDR 1996
	1992	27.71	0.0816	0.2215	0.4082	0.6416	LIS Data base
	1992	23.38	0.1062	0.2536	0.4359	0.6604	LIS Data base
	1992	20.79	0.1163	0.2716	0.4556	0.6750	LIS Data base
	1992	25.82	0.0900	0.2352	0.4217	0.6518	LIS Data base
	1992	25.82	0.0900	0.2352	0.4217	0.6518	Milanovic and Ying
	1993	21.50	0.1146	0.2647	0.4474	0.6711	1996
ČR	1989	18.50	.	.	.	.	WDR 1996
	1990	20.10	.	.	.	.	Milanovic and Ying
	1991	22.20	.	.	.	.	1996
	1992	18.10	.	.	.	.	Cornia 1994
	1993	26.60	0.1050	0.2440	0.4130	0.6260	Cornia 1994
	1994	28.26	0.0966	0.2318	0.4018	0.6190	Cornia 1994
Maďarsko ^{a,b}	1998	24.4	0.100	0.247	0.430	0.657	WDI, 2001
Poľsko ^{a,b}	1998	31.6	0.078	0.206	0.377	0.603	WDI, 2001
Slovinsko ^{c,d}	1998	28.4	0.091	0.225	0.398	0.623	WDI, 2001
Rakúsko ^{c,d}	1987	23.1	0.104	0.252	0.437	0.666	WDI, 2001
Nemecko ^{c,d}	1994	30.0	0.082	0.214	0.389	0.616	WDI, 2001
USA ^{c,d}	1997	40.8	0.052	0.157	0.313	0.537	WDI, 2001
Bolívia ^{c,d}	1997	58.7	0.019	0.078	0.189	0.382	WDI, 2001

a - podiel na výdavkoch percentilom populácie; b - usporiadané podľa výdavkov na osobu; c - podiel na dôchodku percentilom populácie; d - usporiadané podľa dôchodku na osobu

Obr. č. 2 Vývoj Giniho koeficientu ČSR, ČR a SR

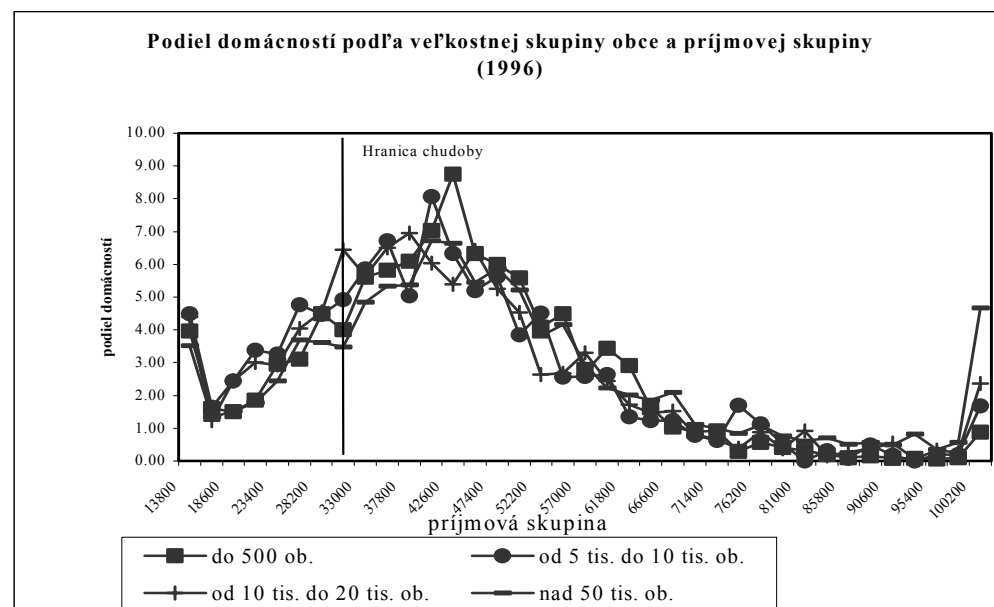

Tab. 2 Percentuálny podiel na dôchodku (najchudobnejšími a najbohatšími 20% populácie)

Krajiny s vysokou nerovnosťou	Dolných 20% (A)	Horných 20% (B)	B/A	Krajiny s nízkou nerovnosťou	Dolných 20% (C)	Horných 20% (D)	D/C
Honduras	1.6	61.8	38.625	Slovenská republika	11.9	31.4	2.639
Bolivia	1.9	61.8	32.526	Japonsko	10.6	35.7	3.368
Paraguay	1.9	60.7	31.947	Rakúsko	10.4	33.3	3.202
Brazília	2.6	63.0	24.231	Česká republika	10.3	35.9	3.485
Swaziland	2.7	63.4	23.482	Bulharsko	10.0	36.8	3.680

Zdroj: Svetová banka, World Development Indicators 2001, vlastné výpočty

Obr. č. 3

Globalizácia má podľa mnohých štúdií malý pozitívny, skôr negatívny dopad na vidiecku chudobu. Podľa IFAD (1992) v 114 skúmaných krajinách vidiecka chudoba vzrástla. Napr. úroveň chudoby v Sri Lanke vyjadrená headcount indexom sa zmenila z 13% v r. 1965 na 46 % v r. 1988 čo predstavuje rast o 254 %.

Najväčší výskyt, hĺbka a závažnosť chudoby v SR bola sledovaná v obciach od 5 tis. do 10 tis. obyvateľov, ktoré sa nepovažujú za vidiecke. Aj keď chudoba v obciach SR nad 20 tis. obyvateľov bola relatívne nízka, tieto výsledky sú odlišné od celosvetových trendov (Svetová Banka, 2000) s evidentne vyšším podielom chudoby vo vidieckych než v mestských oblastiach.

Rast chudoby v SR, "plytký" priebeh rozdelenia dôchodkov je možné spájať s poklesom hospodárskeho rastu SR, rastom nezamestnanosti, ale aj ďalšími špecifickými podmienkami zdĺhavej transformácie ekonomiky (napr. dopadmi cenovej liberalizácie, poklesom reálnych miezd, rozpadom sociálnej siete, rastom regionálnych rozdielov).

Aj keď sa v ekonomickej teórii zatiaľ empiricky nepotvrdili vzťahy medzi rastom a nerovnosťou, nie sú žiadne pochybnosti, že ekonomický rast redukuje chudobu. Pokles chudoby bol pozorovaný v krajinách ktoré dosiahli rapidný ekonomický rast. Pokles bol však spomalený rastom nerovnosti (Čína, India). Rast chudoby bol zaznamenaný v krajinách ktorých ekonomiky stagnovali, alebo kontraktovali (Poverty Trends, 2000). Z tohto hľadiska stabilizácia ekonomiky SR, zlepšenie jej výkonnosti a konkurencieschopnosti v podmienkach globalizácie by mala mať pozitívny vplyv aj na zmiernenie chudoby.

Záver

Problematika nerovnosti a chudoby sa stala aktuálnou aj v transformujúcich krajinách, ktorých ekonomický vývoj po r. 1990 viedol k rastu nerovnosti a chudoby. Kvantifikáciu indikátorov a hlbšiu analýzu príčin a vzájomných vzťahov s ekonomickým vývojom, brzdí nedostatok kvalitných údajov, nedostatok reprezentačných prieskumov spotreby domácností.

Napriek tomu, že Svetová Banka zaraďuje Slovenskú Republiku ku krajinám s najnižšou nerovnosťou, táto od r. 1992 rastie, podobne ako výskyt, hĺbka a závažnosť chudoby. Aj keď sa vzťahy medzi rastom a nerovnosťou nepotvrdili, pokles chudoby pozorovaný v krajinách s rapidným ekonomickým rastom sa môže za predpokladu stabilizácie ekonomiky, zvýšenia jej výkonnosti a konkurencieschopnosti, potvrdiť v budúcnosti aj v SR.

Literatúra

Attacking Poverty (2000). World Development Report 2000/2001. September 12, 2000. 352 pages. World Bank and Oxford University Press. ISBN 0-19-521129-4

BARTOVÁ, Ľ. (a): Chudoba a nerovnosť. Zborník vedeckých prác. MVD 2001. Nitra 2001. str. 585-589. ISBN 80-7137-868-2

BARTOVÁ, Ľ. (b) (2001): Analýza dôchodkovej disparity domácností v SR. Sborník Demografické, sociální a hospodářské důsledky desetiletí transformace ekonomik ČR a SR. Mezinárodní vědecký seminář, Boršice u Buchlovic, září 2001, 7 str. V tlači.

DEININGER, K. - SQUIRE L. (1996): *A New Data Set Measuring Income Inequality*, World Bank Economic Review, 10: 565-591.

Economic Survey 2000-2001. Income Distribution and Poverty (2001). Government of Pakistan. <http://www.finance.gov.pk/>

FERREIRA, F. H.G. (1999): *Inequality and Economic Performance. A Brief Overview to Theories of Growth and Distribution*. 16 pp. <http://www.worldbank.org/poverty/inequ>

GUNDLACH, E. - NENNENKAMP, P.: *Some Consequences of Globalization for Developing Countries*. Working Paper No. 753, Kiel Institute of World Economics, July 1996. 33 pp.

CHEN, S. - DATT, G. - RAVALLION, M. (2000): *POVCAL - A program for calculating poverty measures from grouped data*. World Bank. <http://www.worldbank.org/LSMS>

IFAD: *The State of the World Rural Poverty* (1992)

Income Poverty Recent regional trends.

<http://www.worldbank.org/poverty/data/trends/regional.htm#trans>

Koncepcné zámery vlády SR na riešenie problémov Rómov (2000). MPSVaR SR. 30 str.

KUZNETS, S. (1955): *Economic Growth and Income Inequality*. American Economic Review, 45(1): 1-28.

LITCHFIELD, J.A.(1999): *Inequality: Methods and Tools*. 16 pp.

<http://www.worldbank.org/poverty/inequal>

Measuring Development Progress: A Working Set of Core Indicators. OECD.

<http://www.oecd.org/dac/indicators/htm/list.htm>

Memorandum prezidenta Medzinárodnej banky pre rekonštrukciu a rozvoj a medzinárodnej finančnej korporácie (2001). O stratégii pomoci Slovenskej republike prostredníctvom skupiny Svetovej banky. <http://www.government.gov.sk>

MENDIS, P.: *Impact of Globalization: The Incidence of Poverty and Food Security Policies in Sri Lanka*. University of Minnesota, 1997. 40 pp.

Mikrocenzus (1997). Údaje o príjmoch domácností za SR. I. diel. ŠÚ SR

RAVALLION M. AND S. CHEN (1997): *What Can New Survey Data Tell Us about Recent changes in Distribution and Poverty?*, World Bank Economic Review, 11(2): 357-82.

SOJKOVÁ, Z. - MATEJKOVÁ, E. (1998): Komparatívna analýza výživy obyvateľstva Slovenskej republiky s krajinami EÚ a vybranými CEEC. In: Zborník prác z medzinárodnej vedeckej konferencie Agrárni perspektivy VII. Diel II., Praha, 1998. s. 747-752, ISBN 80-213-0471-5.

Spotrebiteľský barometer (2000). Infostat, november 2000

Working document of the European Commission. Guidelines for the participation to the 10th United Nations Conference on Trade and Development (1999). 23 pp. <http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/wdc/1999>

World Development Indicators (2001). <http://www.worldbank.org/data/wdi2001>

World Income Inequality Database/WIDER. UNDP. Social Development and Poverty Elimination Division. 2000.

Zákon č. 90/1996 Z. z. o minimálnej mzde

Adresa autora

doc. Ing. Ľubica Bartová, CSc.

Katedra štatistiky a operačného výskumu

FEM, SPU

tr. A. Hlinku 2

949 76 Nitra